

Bruxelles, den 25.9.2024
COM(2024) 419 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**Rapport om gennemførelse af EU-handlingsplanen mod racisme 2020-2025 og nationale
handlingsplaner mod racisme og forskelsbehandling**

1. Indledning: at leve op til mottoet "forenet i mangfoldighed"¹

I den første **EU-handlingsplan mod racisme 2020-2025** (herefter "handlingsplanen"), som blev vedtaget i september 2020², mindes om, at racediskrimination fortsat er en svøbe med negative konsekvenser for hele samfundet. For Den Europæiske Union (EU) er forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse ikke kun udtrykkeligt forbudt ved lov, men også en krænkelse af vores fælles værdier, vores åbne og demokratiske samfund og retsstatsprincippet.

Handlingsplanen er et vigtigt initiativ fra Kommissionen, som skal øge bekæmpelsen af racisme³ og racediskrimination i og uden for EU. Heri skitseres en omfattende ramme for at **bekæmpe diskrimination og fremme lighed, mangfoldighed og pluralisme** i EU's medlemsstater og foreslår en række foranstaltninger til at bekæmpe racisme på forskellige områder, bl.a. inden for retshåndhævelse, uddannelse, beskæftigelse, boliger og sundhed. Der lægges i handlingsplanen vægt på behovet for at **styrke EU's retsregler om lighed, ikkeforskelsbehandling og hadefuldt tale**, bl.a. effektive håndhævelsesmekanismer, og det understreges, at det er vigtigt at skabe opmærksomhed og bekæmpelse af stereotyper og intolerance i samarbejde med sociale og traditionelle medier.

Denne rapport⁴ giver et overblik over de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af handlingsplanen, og indeholder vejledning til medlemsstaterne om, hvordan de kan udvikle og gennemføre effektive nationale handlingsplaner for bekæmpelse af racisme i overensstemmelse med strukturen i handlingsplanen.

Terrorangrebene i hele Israel den 7. oktober 2023 med den efterfølgende katastrofale humanitære situation som følge af krigen i Gaza⁵ forværrede den eksisterende racisme og racediskrimination og har ført til en kraftig stigning i antisemitisme og antimuslimsk had i hele verden, også i EU. Den deraf følgende polarisering, desinformation og negative stereotyper giver udfordringer for bekæmpelsen af racisme og had. Stigningen i had, antisemitisme og

---

¹ I denne rapport henvises til "racemæssig og etnisk oprindelse" i overensstemmelse med EU's handlingsplan mod racisme samt juridisk terminologi i og uden for EU. Kommissionen deler dog den fælles forståelse, at begrebet "race" udelukkende er baseret på socialt konstruerede idéer og afviser begrebet biologiske "racer". Eftersom henvisningen til race ikke altid afspejler den sociale konstruktion af racialisering og i betragtning af begrebet "racialisering", som Den Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance (ECRI) har vedtaget, mener Kommissionen, at henvisningen til "racialiserede grupper" mere præcist afspejler essensen af racisme som et samfundsmæssigt problem.

² [EU-handlingsplanen mod racisme 2020-2025](#).

³ Ifølge Europarådets Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance (ECRI) forstås ved racisme "den opfattelse, at en grund såsom "race", farve, sprog, religion, nationalitet eller national eller etnisk oprindelse retfærdiggør foragt for en person eller en gruppe af personer eller en følelse af overlegenhed hos en person eller en gruppe personer". Se [Generel henstilling nr. 7](#).

⁴ Ved udarbejdelsen af denne rapport er der gjort brug af flere udvekslinger og høringer af medlemsstaterne, civilsamfundsorganisationer og andre interessenter. Dette omfattede en indkaldelse af feedback, en målrettet høring af interessenter og to spørgeskemaer til medlemsstaterne. Rapporten bygger også på data indsamlet af EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) og af den særlige Eurobarometerundersøgelse om forskelsbehandling.

⁵ [Det Europæiske Råds konklusioner af 22. marts 2024](#).

antimuslimsk had blev straks taget op af Kommissionen, navnlig med meddelelsen "Ingen plads til had: et forenet Europa mod had"⁶.

"Being Black in the EU"/EU's anden undersøgelse af mindretal og forskelsbehandling⁷

I 2022 gennemførte FRA sin tredje EU-undersøgelse om indvandrere og efterkommere af indvandrere og offentliggjorde efterfølgende i oktober 2023 sin anden udgave af rapporten "Being Black in the EU".

Resultaterne af 2022-undersøgelsen viser ingen fremskridt. Sammenlignet med 2016 nævnte respondenterne højere niveauer af racediskrimination på alle livets områder. Samlet set er 12-månedersprævalensen af racediskrimination steget fra 24 % til 34 %. Den er steget, hvad enten det handler om at søge bolig, søge job, være på arbejde eller under uddannelse. For eksempel er 12-månedersprævalensen af forskelsbehandling på boligmarkedet steget fra 6 % i 2016 til 28 % i 2022. Der er ikke sket fremskridt med hensyn til racistisk chikane eller vold. Som i 2016 sagde 30 % af de adspurgte, at de havde oplevet racistisk chikane og 4 % et racistisk angreb i de sidste fem år forud for undersøgelsen.

2. Enkeltpersoners racisme – bekæmpelse af skader på mennesker og samfundet

Andel af europæere, som siger, at de ville føle, at det var ubehageligt, hvis deres børn havde et kærlighedsforhold til

en roma: 51 %
en sort: 68 %
en asiat: 70 %

2.1 Bekæmpelse af racisme og racediskrimination med lovgivning

Et stærkt og effektivt regelkompleks, der fremmer ligestilling og individuelle rettigheder og beskytter mennesker mod forskelsbehandling, er en forudsætning for at bekæmpe racisme. Kommissionen vil **fortsat holde øje med, at den relevante lovgivning gennemføres fuldt ud i medlemsstaterne, og vil om nødvendigt indlede traktatbrudssager.**

Direktivet om racelighed og ligestillingsorganer

Gennemførelsen af direktivet om racelighed er en hjørnesten i handlingsplanen. Kommissionen har derfor fortsat overvåget medlemsstaternes gennemførelse af direktivet. Der verserer formelle traktatbrudssager mod tre medlemsstater, og i 2023 indbragte Kommissionen en af disse uafsluttede sager for EU-Domstolen⁸.

Kommissionen offentliggjorde **en rapport om anvendelsen af direktivet i marts 2021**⁹. I denne rapport blev der peget på et behov for nøjere overvågning af medlemsstaternes gennemførelse af direktivet, navnlig med hensyn til beskyttelse mod viktimitisering og

⁶ Meddelelsen "Ingen plads til had: et Europa forenet mod had".

⁷ Being Black in the EU – Experiences of people of African descent.

⁸ Discriminating Roma children at school.

⁹ Beretning om anvendelsen af direktivet om racelighed.

anvendelse af effektive, proportionale og afskrækkende sanktioner. Til støtte for dette arbejde iværksatte Kommissionen i slutningen af 2023 en undersøgelse for at analysere det retlige regelkompleks vedrørende sanktioner i alle EU-medlemsstater og se på den praktiske gennemførelse heraf.

Derudover **offentliggjorde Kommissionen en undersøgelse om mulige retlige og ikke-retlige huller i beskyttelsen mod racemæssig eller etnisk forskelsbehandling i 2022**¹⁰, og der blev i den forbindelse indsamlet data om de områder, hvor der forekommer tilfælde af forskelsbehandling, herunder tilfælde, hvor retshåndhævende myndigheder er involveret. **Undersøgelsen identificerede stop- og visitationsaktiviteter og politiets magtanvendelse** som områder, hvor forskelsbehandling blev opfattet som forekommende. Udvalget slår til lyd for yderligere indsamling af dokumentation og fremme af god praksis på dette område, som henhører under medlemsstaternes kompetence. I 2024 udgav FRA derfor rapporten "Addressing racism in policing"¹¹.

I december 2022 foreslog Kommissionen foranstaltninger til at styrke de nationale ligestillingsorganers rolle og uafhængighed. De foreslåede direktiver blev vedtaget af lovgiverne i foråret 2024 og trådte i kraft i juni 2024¹². De nye bindende standarder styrker ligestillingsorganernes uafhængighed og ressourcer og **kræver, at medlemsstaterne giver ligestillingsorganerne stærkere beføjelser til effektivt at bistå ofre for forskelsbehandling og hjælpe med at få reglerne om bekæmpelse af forskelsbehandling håndhævet** i praksis. De nye regler har også til formål at udvikle ligestillingsorganernes rolle med hensyn til at forhindre, at forskelsbehandling overhovedet finder sted, idet der tages hensyn til specifikke ugunstige situationer som følge af intersektionel forskelsbehandling, og idet der fokuseres på grupper, hvis adgang til oplysninger kan blive hindret.

Rammeafgørelse om bekæmpelse af racisme og fremmedhad og andre retsmidler til bekæmpelse af racisme

I handlingsplanen understreges betydningen af en fuldstændig og korrekt gennemførelse i medlemsstaterne af **rammeafgørelsen om bekæmpelse af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen**¹³. Rammeafgørelsen har til formål at sikre, at alvorlige udtryk for racisme og fremmedhad straffes med strafferetlige sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning, i hele EU. Siden 2020 har Kommissionen taget skridt til at sikre en korrekt og fuldstændig gennemførelse og **indledt 13 traktatbrudsager** mod medlemsstater, hvis nationale lovgivning ikke fuldt ud og korrekt har gennemført rammeafgørelsen¹⁴. Blandt disse bragte seks medlemsstater deres lovgivning i fuld overensstemmelse med rammeafgørelsen, og sagerne blev afsluttet. Yderligere fire har gjort fremskridt og er i færd med at ændre deres lovgivning.

---

¹⁰ [Direktiv om racelighed og Study on possible gaps.](#)

¹¹ [Addressing Racism in Policing](#).

¹² [Direktivet om standarder for ligebehandlingsorganer på området beskæftigelse og direktivet om standarder for ligebehandlingsorganer på området racemæssig lighed.](#)

¹³ [Rådets rammeafgørelse 2008/913/RIA af 28. november 2008 om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen.](#)

¹⁴ [De vigtigste afgørelser på traktatbrudsområdet – december, de vigtigste afgørelser på traktatbrudsområdet – januar, de vigtigste afgørelser på traktatbrudsområdet – april, de vigtigste afgørelser på traktatbrudsområdet – marts.](#)

Med henblik på at tage fat på det begrænsede antal grunde til had, der er omfattet af rammeafgørelsen, og sikre lige beskyttelse af alle ofre for had, vedtog Kommissionen i december 2021 en meddelelse, der medfører, at der skal vedtages en rådsafgørelse om at udvide den nuværende liste over "forbrydelser i EU" til at omfatte hadefuldt tale og hadforbrydelser¹⁵. Hvis den vedtages, vil Kommissionen kunne fremsætte forslag til lovgivning med henblik på at harmonisere den materielle strafferet vedrørende hadefuldt tale og hadforbrydelser.

Bekæmpelse af had i samfundet

For at tackle problemet med øget hadefuldt tale og hadforbrydelser vedtog Kommissionen og den højtstående repræsentant i december 2023 en fælles meddelelse med titlen "Ingen plads til had: et forenet Europa mod had". Formålet med meddelelsen er at øge EU's indsats for at bekæmpe had i alle dets former ved at styrke indsatsen på tværs af en række politikker og gennem en tilgang, der inddrager hele samfundet. Som en direkte opfølgning på meddelelsen har Kommissionen organiseret et EU-borgerpanel om bekæmpelse af had i samfundet¹⁶, hvor 150 borgere fra alle EU's medlemsstater drøftede foranstaltninger til bekæmpelse af had og intolerance. Dette resulterede i 21 henstillinger, som Kommissionen har forpligtet sig til at følge op på. Sådanne henstillinger fokuserer også på foranstaltninger til bekæmpelse af racisme og forskelsbehandling gennem uddannelse, bevidstgørelse og i det digitale rum.

2.2 Mere end EU-lovgivning – en større indsats for at bekæmpe racisme i dagligdagen

- 61 % af europæerne mener, at forskelsbehandling på grund af hudfarve er udbredt i deres land
- Næsten halvdelen af personer af afrikansk afstamning oplever racediskrimination, hvilket er en stigning fra 39 % i 2016 til 45 % i 2022

Bekæmpelse af forskelsbehandling fra de retshåndhavende myndigheders side

Tillid til offentligt ansatte, retshåndhavende myndigheder, politi og sikkerhedsstyrker er afgørende for et velfungerende samfund og en forudsætning for social samhørighed. Den manglende anmeldelse af hadforbrydelser, racemæssig og etnisk forskelsbehandling og andre relaterede hændelser skyldes til dels manglende tillid til de ansvarlige myndigheder. Denne mistillid øges, når forudindtagethed med hensyn til race eller chikane fra politifolk eller andre offentlige embedsmænd forekommer. Anerkendelse af mangfoldighed og sikring af grundlæggende rettigheder inden for retshåndhævelse er derfor afgørende for at bekæmpe racisme.

FRA's rapport fra 2024 "Addressing racism in policing"¹⁷ er den første EU-dækkende undersøgelse, som indeholder en grundig gennemgang af de relevante retsregler, en analyse af manglerne i de politiske reaktioner og i det effektive tilsyn og en skitsering af praksis, der har til formål at bekæmpe racisme i forbindelse med politiarbejde. Rapporten indeholder data om racisme i politiet og dokumenterer, at racisme i politiet omfatter diskriminerende profileringspraksis, upassende racistisk kommunikation og overdreven magtanvendelse.

¹⁵ [Extending EU crimes to hate speech and hate crime.](#)

¹⁶ [Bekæmpelse af had i samfundet.](#)

¹⁷ [Addressing Racism in Policing.](#)

Den Europæiske Unions Agentur for Uddannelse inden for Retshåndhævelse (Cepol) har bidraget til bekæmpelsen af racisme og forskelsbehandling ved hjælp af et årligt kursus om hadforbrydelser og om ofre for hadforbrydelser og tilbyder desuden hvert år flere webinarer i samarbejde med FRA om hadforbrydelser med fokus på forskellige mindretal. Politiets standsninger og ransagninger og racemæssige profilering behandles også. Hadforbrydelser er et af de emner, som retshåndhævelsespersonale kan vælge, og som giver mulighed for blive udvekslet med en kollega i en anden medlemsstat inden for rammerne af Cepol-udvekslingsprogrammet.

Desuden tilbød Cepol den 7. oktober 2023 en workshop om konsekvenserne af terrorangrebene i Israel med den efterfølgende katastrofale humanitære situation i Gaza for EU's sikkerhed med særligt fokus på jødiske og muslimske samfund.

Under høringen **rapporterede civilsamfundsorganisationer og ligestillingsorganer om en kraftig stigning i tilfælde af overdreven magtanvendelse fra de retshåndhævede myndigheders side** i nogle medlemsstater, som endda har resulteret i tragiske dødsfald blandt personer fra racemæssige og etniske mindretal. Medlemsstaterne opfordres derfor til at fortsætte og **øge deres bestræbelser på at forhindre diskriminerende holdninger blandt retshåndhævelsespersonale**. De opfordres også til at anvende de internationale retsregler for retshåndhævede myndigheders magtanvendelse¹⁸, bl.a. ved med input fra nationale menneskerettighedsinstitutioner og ligestillingsorganer at videreudvikle målrettede kurser for politi og retshåndhævelsespersonale.

Sikkerhed

Kommissionen har imødegået truslen fra voldelig ekstremisme som følge af racistiske ideologier gennem arbejdet i EU's internetforum (EUIF)¹⁹ og EU-Netværket til Bevidstgørelse omkring Radikalisering²⁰. Det nyoprettede EU-videncenter om forebyggelse af radikalisering²¹ vil bygge videre på netværkets arbejde med at øge EU's støtte til at imødegå de udfordringer, som racisme og fremmedhad, der fører til radikalisering og vold, udgør.

I november 2021 oprettede EUIF med støtte fra medlemsstaterne og Europol en **videnspakke om voldelige højreekstremistiske grupper, symboler og manifeste, der er forbudt i EU-medlemsstater**, som regelmæssigt ajourføres og har til formål at lette teknologivirksomhedernes frivillige indsats for indholdsmoderation. Desuden blev der iværksat en undersøgelse for at undersøge, i hvilket omfang algoritmer forstærker terrorrelateret og voldeligt ekstremistisk indhold til onlinebrugere²². Der blev i undersøgelsen også set på, i hvilket omfang grænseoverskridende indhold forstærkes, såsom visse former for hadefuld tale, desinformation og andre former for lovligt, men skadeligt indhold, der kan føre til radikalisering og rekruttering.

---

¹⁸ [International standards | OHCHR](#).

¹⁹ Med EU's internetforum tilvejebringes der et samarbejdsbaseret miljø for regeringer i EU, internetindustrien og andre partnere for at drøfte og håndtere de udfordringer, der skabes som følge af skadeligt og ulovligt indhold på nettet. [Den Europæiske Unions internetforum \(EUIF\)](#).

²⁰ [Netværket til Bevidstgørelse om Radikalisering](#) (et netværk af fagfolk) forbinder fagfolk i frontlinjen fra hele Europa med hinanden, så de kan udveksle viden, førstehåndserfaringer og tilgange til forebyggelse og bekæmpelse af voldelig ekstremisme af enhver art.

²¹ [The EU Knowledge Hub: Radicalisation Prevention 2.0](#).

²² [Study on the role and use of algorithmic amplification](#).

I den forbindelse har **EUIF også udarbejdet en håndbog om grænseoverskridende indhold**²³, som giver eksempler på og definitioner af denne type indhold, til teknologiplatforme med indholdsmoderation for at beskytte brugerne mod racistisk, antisemitisk og antimuslimsk indhold på internettet.

I maj 2024 undersøgte netværket indvirkningen af voldelige højreekstremistiske fortællinger på den sociale debat. Det vil bidrage til bekæmpelsen af fortællinger, der infiltrerer forskellige områder såsom sport, medier, politik og onlineplatforme, at integrere kritisk tænkning og mediekendskab i skolernes læseplaner, da disse færdigheder er med til at gøre personer mindre modtagelige over for racistiske ideologier. Ukritisk spredning af ekstremistisk indhold kan undgås ved at skabe større forståelse for forskellige synspunkter og fremme mediernes ansvar.

Håndtering af risici i forbindelse med nye teknologier

Anvendelsen af kunstig intelligens kan have en negativ indvirkning på de grundlæggende rettigheder såsom retten til ikkeforskelsbehandling, da algoritmer kan være eller med tiden bliver forudindtagede, hvilket potentielt kan føre til forskelsbehandling inden for beskæftigelse, uddannelse, social sikring og retshåndhævelse²⁴. Brugen af AI-værktøjer i retshåndhævelsen kan øge racemæssig profilering. Den Europæiske Union vedtog i maj 2024 EU's første regelkompleks vedrørende kunstig intelligens, som indeholder en analyse og klassificering af AI-systemer i forskellige anvendelser i forhold til den risiko, de udgør for brugerne²⁵. AI-systemer, der betragtes som højrisikosystemer, skal opfylde en række krav, før de kan bringes i omsætning, for at øge gennemsigtigheden og minimere risiciene for sikkerheden og de grundlæggende rettigheder. Dette omfatter den potentielle skævhed og forskelsbehandling i højrisiko-AI-systemer, f.eks. dem, der anvendes i forbindelse med retshåndhævelse, ansættelse, uddannelse og sundhedspleje. AI-forordningen forbyder endvidere brugen af AI til **forudsigende politiarbejde** baseret på profilering og systemer, der anvender **biometriske data** til at kategorisere personer efter særlige kategorier såsom race, religion eller seksuel orientering.

Forordningen om digitale tjenester vedrører ulovligt indhold og desinformation på internettet, herunder racistisk hadefuld tale, og skal forebygge skader, som udbredelsen af ulovligt indhold kan forårsage. Siden 2016 har Kommissionen samarbejdet med udbydere af større platforme i henhold til adfærdskodeksen om bekæmpelse af ulovlig hadefuld tale på internettet²⁶. En af de vigtigste forpligtelser, som de deltagende platforme har påtaget sig, er at vurdere anmeldelser af påstået ulovlig hadefuld tale inden for 24 timer i de fleste tilfælde og hurtigt fjerne indholdet, når det er nødvendigt. Kodeksen har opnået vigtige resultater og tiltrukket nye platforme, siden den blev lanceret, herunder TikTok, LinkedIn, Viber og Twitch. Efter ikrafttrædelsen af forordningen om digitale tjenester har underskriverne forelagt en revideret udgave af adfærdskodeksen, der har til formål at styrke dens kapacitet til at forhindre, at hadefuld tale går viralt, gennem varslingsmekanismer.

Beskæftigelse, uddannelse, sundhed og boligforhold

---

²³ [EUIF Year in Review 2022](#).

²⁴ [Forordning om kunstig intelligens](#).

²⁵ [Retsaktens tekster | EU-forordningen om kunstig intelligens](#).

²⁶ [EU's adfærdskodeks for bekæmpelse af ulovlig hadefuld tale på internettet](#).

EU har fortsat anvendt politiske foranstaltninger og finansieringsprogrammer til at bekæmpe racisme og racediskrimination i forbindelse med adgang til almindelig beskæftigelse, almen og faglig uddannelse, sundhedspleje, social beskyttelse og ikke-segregerede boliger.

Under høringsprocessen påpegede civilsamfundets interessenter, at **livskvaliteten for mennesker fra racemæssige og etniske mindretal ikke er blevet væsentligt forbedret i de seneste par år**. De har fortsat vanskeligt ved at få adgang til økonomisk overkommelige og passende boliger. De alvorlige økonomiske konsekvenser af covid-19-pandemien og Ruslands angrebskrig mod Ukraine har påvirket marginaliserede samfund uforholdsmæssigt hårdt, og de er blevet konfronteret med stigende huslejer, energiregninger og leveomkostninger²⁷.

Nationale og lokale myndigheder har det primære ansvar for at forebygge og tackle social ulighed og bekæmpe segregering på bolig- og uddannelsesområdet. Det er vigtigt, at medlemsstaterne sikrer, at **politikker og programmer for social inklusion effektivt er rettet mod og når ud til** personer med racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund og fremmer deres adgang til almindelige ikke-segregerede tjenester.

Beskæftigelse

Personer med en racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund udsættes ofte for forskelsbehandling, når de søger job eller uddannelse.

Medlemsstaterne forpligtede sig ved den enstemmige vedtagelse af Rådets henstilling om romaernes ligestilling, inklusion og deltagelse i marts 2021²⁸ sig til at udforme foranstaltninger til bekæmpelse og afskaffelse af forskelsbehandling. Disse omfatter foranstaltninger til at øge bevidstheden om ikkediskriminerende beskæftigelse og adgang til beskæftigelse, aktiveringsforanstaltninger samt uddannelse af arbejdsgivere i at bekæmpe forskelsbehandling og de grundlæggende årsager hertil.

Desuden sigter handlingsplanen for integration og inklusion 2021-2027 (APII)²⁹ mod at overvinde de vanskeligheder, som migranter og borgere med migrantbaggrund står over for. Denne strategi tager fat på de vigtigste integrationsbarrierer, som tredjelandstatsborgere står over for på centrale områder (boliger, uddannelse, beskæftigelse og sundhedspleje).

Uddannelse

Ulige adgang til inkluderende almen uddannelse af høj kvalitet fastholder socioøkonomiske forskelle på tværs af racemæssige og etniske linjer. Personer af afrikansk afstamning har større sandsynlighed for at forlade skolen tidligt og ikke at tage en videregående uddannelse³⁰. Lige uddannelsesmuligheder kombineret med målrettet støtte til at tackle gruppespecifikke hindringer for adgang kan bidrage til at skabe lige vilkår. Desuden kan uddannelse udfordre forudindtagethed og stereotyper ved at fremme kritisk tænkning og mangfoldighed i læseplaner og undervisningsmaterialer.

Forbedring af kvalitet, lighed, inklusion og succes for alle er den første prioritet i **strategirammen for det europæiske uddannelsessamarbejde på vej mod det europæiske**

---

²⁷ Se eksempelvis: [The impact of the COVID-19 crisis on vulnerable groups in the EU](#) og [The impact of COVID-19 on households' income in the EU](#).

²⁸ [Rådets henstilling om romaers ligestilling, inklusion og deltagelse, 12. marts 2021](#).

²⁹ [Handlingsplan for integration og inklusion](#).

³⁰ [Being Black in the EU – Experiences of people of African descent](#).

uddannelsesområde (EEA)³¹. Arbejdsgrupperne om den strategiske ramme for EEA (2021-2025)³² har gjort det muligt at udveksle oplysninger om praksis, der tackler forskellige former for forskelsbehandling og fordomme inden for og gennem uddannelse, herunder racisme, forskelsbehandling på grund af etnisk eller racemæssig oprindelse, sociale og territoriale uligheder og intersektionel forskelsbehandling³³.

Rådets henstilling om veje til succes i skolen³⁴, der blev vedtaget i november 2022, har til formål at sætte alle elever i stand til at udnytte deres fulde potentiale, mindske antallet af unge, der forlader uddannelsessystemet tidligt, forbedre resultaterne med hensyn til grundlæggende færdigheder og fremme trivsel i skolen for alle elever, uanset deres socioøkonomiske, kulturelle eller personlige baggrund. Det omfatter støtteforanstaltninger for grupper, der risikerer udstødelse og dårlige resultater, f.eks. racemæssige og etniske mindretal, og studerende med indvandrerbaggrund.

Sundhed

Covid-19-pandemien forværrede de eksisterende uligheder på sundhedsområdet, navnlig for personer med racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund³⁵.

Racisme kan påvirke ofrenes mentale sundhed³⁶. I **meddelelsen om en samlet tilgang til mental sundhed**³⁷ understreges, hvordan forskelsbehandling af forskellige grunde, herunder race eller etnisk oprindelse, har indvirkning på den mentale sundhed. EU4Health-programmet støtter tiltag¹³, der øger bevidstheden, vidensdelingen og kapacitetsopbygningen inden for mental sundhed under hensyntagen til behovene hos sårbare migrantbefolkninger og romasamfund.

Boligforhold

Personer med racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund har større risiko for dårlige boligforhold og boligmæssig segregering. Fysisk og social segregering opleves især af to grupper: romaer og migranter. Disse udfordringer kan så have en afsmittende virkning med hensyn til uddannelses- eller beskæftigelsesmuligheder og, når det drejer sig om familier med børn, i væsentlig grad forringe børns udvikling. Begrænset tilgængelighed og ringe kvalitet af socialt boligbyggeri begrænser yderligere støtten til grupper i sårbare situationer.

Med Rådets konklusioner om foranstaltninger til at sikre lige adgang for romaer til passende og ikke-segregerede boliger og til at håndtere segregerede bosættelser, der blev vedtaget i

---

³¹ Rådets resolution om en strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde på og uden for det europæiske uddannelsesområde (2021-2030).

³² Arbejdsgrupper under strategirammen for det europæiske uddannelsesområde.

³³ Tackling different forms of discrimination in and through education and training.

³⁴ Rådets henstilling om veje til succes i skolen.

³⁵ For eksempel: Exploring the Effects of the COVID-19 Pandemic on Mental Health and Well-Being of Migrant Populations in Europe, Emerging findings on the impact of COVID-19 on black and minority ethnic people og Disparities in COVID-19 Outcomes by Race, Ethnicity, and Socioeconomic Status.

³⁶ Det understreges i en metaanalyse og systematisk gennemgang, at racisme i høj grad er forbundet med ringe sundhed, idet der er en særlig tydelig forbindelse hvad angår mental sundhed og en mindre tydelig forbindelse hvad angår fysisk sundhed. Adskillige undersøgelser har fremhævet den negative virkning, som racediskrimination har på mental sundhed, især i forbindelse med udvikling af følelsesmæssige, psykotiske og misbrugsrelaterede lidelser. Schouler-Ocak etc (2021); "Racism and mental health and the role of mental health professionals, in: *European Psychiatry* 64", s. 42-50.

³⁷ Meddelelse om en samlet tilgang til sundhed.

oktober 2023³⁸, har medlemsstaterne forpligtet sig til at gøre fuld brug af EU-midler for at lette lige adgang til passende og ikke-segregerede boliger.

For at afhjælpe stigningen i boligpriser og huslejer blev det i Kommissionens politiske retningslinjer bebudet, at der ville blive udarbejdet en plan for boliger til overkommelige priser³⁹.

---

³⁸ Rådets konklusioner om foranstaltninger til at sikre lige adgang for romaer til tilstrækkelige og ikke-segregerede boliger og til at sætte ind over for segregerede bosættelser.

³⁹ Political Guidelines 2024-2029.

3. Strukturel racisme – håndtering af det underliggende problem

I handlingsplanen tages der fat på **strukturel racisme**, der fastholder barrierer, som folk står over for udelukkende på grund af deres racemæssige eller etniske oprindelse. Racisme, ulighed og forskelsbehandling betyder, at der i mindre grad er lige muligheder og fører fra en tidlig alder til dårligere resultater på alle områder i løbet af en persons liv. Dette kan ses i segregering inden for uddannelse, mindre tid under uddannelse, begrænsede karrieremuligheder og forskelsbehandling på boligmarkedet og i adgangen til varer og tjenesteydelser. De kumulative virkninger af strukturel racisme kan for enhver person føre til et liv under fattigdomsgrænsen og resultere i nedsat social mobilitet.

Racisme kan kombineres med forskelsbehandling af andre grunde, herunder religion eller tro, køn, seksuel orientering, alder eller handicap. EU har derfor fulgt en intersektionel tilgang til spørgsmålet, hvor der lægges vægt på kombinationen af forskellige grunde til forskelsbehandling for at uddybe forståelsen af strukturel racisme og sikre, at bekæmpelsen er mere effektiv.

3.1 Politikker til at vende udviklingen

Bekæmpelse af stereotyper og øget kendskab til historien

Efter at have gennemgået tidligere begivenheder og på grundlag af Europa-Parlamentets beslutning om protesterne mod racisme efter George Floyds død⁴⁰ i Minneapolis, USA, i maj 2020 **har Kommissionen fortsat offentligt fremhævet og fordømt racisme og racediskrimination**, f.eks. ved at organisere politiske arrangementer på højt plan, topmøder mod racisme og mindedage.

I november 2023 afholdt **Formandskabet for Rådet for Den Europæiske Union** i samarbejde med Kommissionen og FRA en konference om "**Antiracisme i Den Europæiske Union: mennesker af afrikansk afstamning – anerkendelse, retfærdighed og udvikling**" i overensstemmelse med FN's internationale tiår for mennesker af afrikansk afstamning (2015-2024)⁴¹ og Durbanerklæringen og -handlingsprogrammet fra 2001.

Den 5. december 2023 mindedes Kommissionen og Europa-Parlamentet i fællesskab **Den europæiske dag for afskaffelse af slaveri**. Arrangementet fokuserede på betydningen af at anerkende racismens historiske rødder og på at undersøge initiativer til at tackle arven fra kolonialisme og slaveri.

Kommissionen fremhævede også historiebevidsthed som et vigtigt aspekt i indsatsen for at tilskynde til inklusion og forståelse, bekæmpe stereotyper og øge bevidstheden. Kommissionen har støttet projekter, der undersøger arven fra kolonialismen, både i og uden for EU, inden for europæisk historiebevidsthed under programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier (CERV).

De rigtige data sikrer oplyste politiske valg

Nogle medlemsstater tillader ikke indsamling af data om etnicitet, mens andre har gjort en indsats for at indsamle sådanne data, f.eks. med bistand fra lokalsamfundsbase

---

⁴⁰ [Protesterne mod racisme efter George Floyds død.](#)

⁴¹ [International Decade for People of African Descent \(2015-2024\) | UNESCO.](#)

organisationer. Af disse grunde er nationale ligestillingsdatasæt, i det omfang de findes, vanskelige at sammenligne.

Data er dog afgørende for at indkredse både strukturelle aspekter og subjektive erfaringer med racisme og forskelsbehandling. Gennem handlingsplanen 2020-2025 har Kommissionen opfordret medlemsstaterne til at bevæge sig i retning af en harmoniseret tilgang til indsamling af ligestillingsdata, der er opdelt på efter race eller etnisk oprindelse. På grundlag af det efterfølgende arbejde i undergruppen om ligestillingsdata forelagde Kommissionen en **vejledende note om indsamling og anvendelse af ligestillingsdata baseret på racemæssig eller etnisk oprindelse**⁴².

Eurostat tog initiativ til at oprette en taskforce for statistikker om ligestilling og ikkeforskelsbehandling⁴³ for at samarbejde med medlemsstaterne, de vigtigste brugere og andre dataproducenter om mere omfattende og sammenlignelige statistikker om ligestilling og ikkeforskelsbehandling. Taskforcen forventes at udarbejde retningslinjer og henstillinger med henblik på at gøre ligestillings- og ikkeforskelsbehandlingsstatistikker mere sammenlignelige på tværs af medlemsstaterne, at foreslå metoder og bedste praksis til at udvide dækningen til forskellige grupper, der er i risiko for forskelsbehandling, og at identificere komplementaritet og støtte koordineringen med andre dataproducenter. Taskforcen sigter mod at afslutte sit arbejde inden udgangen af 2026.

3.2 En ramme for at opnå resultater – fuld udnyttelse af EU's værktøjer

Tiltag på lokalt, regionalt, nationalt og internationalt plan

Bekæmpelse af racisme i EU er et fælles ansvar og kræver en fælles indsats fra medlemsstaterne. Det er grunden til, at **Kommissionen også har opfordret alle medlemsstater til at vedtage nationale handlingsplaner mod racisme og racediskrimination** og har udstukket retningslinjer for at hjælpe dem i processen. Forpligtelsen til at vedtage særlige nationale handlingsplaner mod racisme blev understreget i **Rådets konklusioner om bekæmpelse af racisme og antisemitisme** vedtaget i marts 2022⁴⁴.

Nationale handlingsplaner

Ifølge den høring, der ligger til grund for denne rapport, er særlige nationale **handlingsplaner vigtige i kampen mod racisme** og bør udarbejdes og gennemføres i alle medlemsstater. De udgør en omfattende offentlig politik til fremme af racelighed⁴⁵ og viser, at medlemsstaterne har besluttet at tackle de udfordringer, de står over for med hensyn til at afskaffe racediskrimination⁴⁶. De hjælper også medlemsstaterne med at omsætte relevante internationale menneskerettighedsforpligtelser i praksis.

11 medlemsstater – Belgien, Tyskland, Irland, Grækenland, Spanien, Frankrig, Letland, Malta, Portugal, Finland og Sverige – har allerede vedtaget en særlig national handlingsplan mod racisme, og Danmark, Italien, Luxembourg, Ungarn og Østrig er i gang med at udarbejde en. I øjeblikket har Tjekkiet, Danmark, Estland, Kroatien, Litauen, Luxembourg,

---

⁴² [Guidance Note on the collection and use of equality data based on racial or ethnic origin.](#)

⁴³ [Eurostat's Equality and Non-Discrimination Statistics Task Force meets.](#)

⁴⁴ [Rådet vedtager konklusioner om bekæmpelse af racisme og antisemitisme.](#)

⁴⁵ [OHCHR: National Action Plans Against Racism.](#)

⁴⁶ [Developing national action plans against racial discrimination.](#)

Ungarn, Østrig, Rumænien og Slovakiet integreret foranstaltninger til bekæmpelse af racisme i andre nationale handlingsplaner, f.eks. om menneskerettigheder eller social integration⁴⁷.

Høringen af medlemsstaterne afslørede en række udfordringer i forbindelse med planlægningen og gennemførelsen af politikken mod racisme. I de fleste medlemsstater er der ikke **afsat et specifikt budget** til gennemførelse af de nationale handlingsplaner. I nogle medlemsstater finansieres aktiviteter fra den nationale handlingsplan af ministerier i henhold til deres portefølje eller gennem projektfinansiering og gennemføres af ikkestatslige institutioner. Selv om de fleste medlemsstater synes at have **inddraget mange forskellige interessenter i koordinerings-, hørings- eller rådgivningsmekanismer**, er det fortsat uklart, i hvilket omfang de har sikret de berørte samfunds og deres repræsentanters deltagelse.

Medlemsstaterne har ikke systematisk kortlagt de eksisterende datakilder, der giver oplysninger om racemæssige eller etnisk oprindelse, og har **ikke anvendt samme opdeltige ligestillingsdata** i udarbejdelsen og omfanget af handlingsplaner. Den uens brug af data ses ligeledes i bestræbelserne på at overvåge gennemførelsen af handlingsplanernes gennemførelse.

Forståelsen og fortolkningerne af begrebet strukturel racisme varierer fra medlemsstat til medlemsstat, hvilket har fået de fleste af dem til at vedtage temmelig fragmenterede foranstaltninger, idet nogle medlemsstater slet ikke har nogen bestemmelser mod strukturel racisme. Det samme gælder for anvendelsen af en intersektionel tilgang til bekæmpelse af racisme. Hvor der anvendes intersektionalitet, er det oftest begrænset til køn. Kommissionen vil fortsat samarbejde med medlemsstaterne om at udvikle realistiske tilgange til at bekæmpe strukturel racisme og har givet OECD mandat til at udvikle mulige indikatorer.

Under høringsprocessen understregede interessenterne, navnlig civilsamfundsorganisationerne, at handlingsplanen skulle vedrøre de problemer, som migranter og flygtninge står over for. Racisme og fremmedhad udgør yderligere hindringer for migranternes integration i samfundet, og indvandrerfjendtlige holdninger skal behandles som led i en national handlingsplan mod racisme.

For at bistå medlemsstaterne har Kommissionen oprettet en **undergruppe om den nationale gennemførelse af EU's handlingsplan mod racisme** bestående af **eksperter fra medlemsstater og observatører**⁴⁸ under Gruppen på Højt Plan vedrørende Bekæmpelse af Hædfuld Tale og Hadforbrydelser⁴⁹ og Gruppen på Højt Plan vedrørende Ikkeforskelsbehandling, Lighed og Mangfoldighed⁵⁰. Undergruppen udvikler politiske

---

⁴⁷ Oplysningerne bygger på den målrettede høring af interessenter i medlemsstaterne, som var en del af en større høringsproces. Bulgarien, Cypern og Nederlandene deltog ikke i den målrettede høring af interessenter, mens Polen og Slovenien endnu ikke har udpeget nationale delegerede til undergruppen og derfor heller ikke deltog i høringen.

I EU's handlingsplan mod racisme henvises der til 15 medlemsstater med nationale handlingsplaner. Disse instrumenter er imidlertid forskellige, med hensyn til hvilke titler og aspekter der er omfattet. Nogle er klart mærket som handlingsplaner mod racisme, mens andre har et andet mål eller ikke betragtes som fuldgældige handlingsplaner. Det samlede antal i denne meddelelse og handlingsplanerne mod racisme er derfor ikke sammenligneligt. En detaljeret analyse af ti medlemsstater findes i Europa-Parlamentets undersøgelse: [Protection against racism, xenophobia and racial discrimination, and the EU Anti-racism Action Plan](#).

⁴⁸ Agenturet for Grundlæggende Rettigheder, Den Europæiske Kommission mod Racisme (Europarådet), Norge.

⁴⁹ [Gruppen på Højt Plan vedrørende Bekæmpelse af Hædfuld Tale og Hadforbrydelser](#).

⁵⁰ [Gruppen på Højt Plan vedrørende Ikkeforskelsbehandling, Lighed og Mangfoldighed](#).

værktøjer til at hjælpe med alle faser af gennemførelsen af en handlingsplan på nationalt, regionalt eller lokalt plan. Den afholder også møder med flere interessenter for at udveksle god praksis og føre drøftelser med henblik på at forbedre situationen for personer med racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund. Derudover behandler undergruppen vigtige nutidige spørgsmål, herunder stigningen i antimuslimsk had.

I tæt samarbejde med Kommissionen og FRA offentliggjorde undergruppen **Fælles vejledende principper for nationale handlingsplaner mod racisme og racediskrimination**⁵¹ i 2021. I 2022 udarbejdede undergruppen en **overvågningstjekliste for anvendelse af de fælles vejledende principper og et redskab til rapportering om gennemførelsen af nationale handlingsplaner mod racisme**⁵². Begge politiske værktøjer er blevet godkendt af medlemsstaterne i de to grupper på højt plan, der er nævnt ovenfor⁵³.

Desuden har Kommissionen indsamlet og vil snart offentliggøre **lovene praksisser** fra medlemsstaterne vedrørende nationale handlingsplanprocesser og foranstaltninger til bekæmpelse af racisme.

Mobilisering af de regionale og lokale niveauer med henblik på at skabe brugbare resultater i praksis

Kommissionen finansierer den europæiske sammenslutning af byer mod racisme (ECCAR), som er et netværk af byer, der udveksler erfaringer for at forbedre deres politikker til bekæmpelse af racisme, forskelsbehandling og fremmedhad. ECCAR's arbejde støtter gennemførelsen af handlingsplanen specifikt på lokalt niveau.

Det europæiske initiativ for byområder, der forvaltes af Kommissionen gennem indirekte forvaltning, støtter EU's dagsorden for byernes partnerskab "Cities of Equality"⁵⁴. Dette partnerskab, der blev lanceret i 2024, har til formål at udvikle brede og inklusive tilgange til fremme af ligestilling i byområder.

Byer, kommuner og regioner spiller også en vigtig rolle i opbygningen af inkluderende miljøer for deres borgere. For at fremhæve deres indsats og engagement tog Kommissionen i 2022 initiativ til en udnævnelse af europæiske hovedstæder for inklusion af mangfoldighed – **den årlige European Capitals of Inclusion and Diversity Award**⁵⁵, som omfatter alle grunde til forskelsbehandling: køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder, seksuel orientering samt intersektionalitet.

Samarbejde med den private sektor

Siden 2020 har EU's **mangfoldighedsmåned**⁵⁶ øget bevidstheden om betydningen af mangfoldighed og inklusion på arbejdspladsen og mere generelt i samfundet. I 2021 fokuserede EU's mangfoldighedsmåned f.eks. på racemæssig og etnisk mangfoldighed på arbejdspladsen, og hvorfor det er vigtigt for erhvervslivet. I løbet af EU's

---

⁵¹ [Common guiding principles for national action plans against racism.](#)

⁵² [Monitoring checklist for the implementation of the common guiding principles and reporting tool for the implementation of national action plans against racism.](#)

⁵³ De fælles vejledende principper blev vedtaget i december 2021, og overvågningstjeklisten og rapporteringsværktøjet blev godkendt i november 2022.

⁵⁴ [Cities of Equality.](#)

⁵⁵ [Europæisk hovedstad for inklusion og mangfoldighed 2024.](#)

⁵⁶ [European Diversity Month.](#)

mangfoldighedsmåned 2023 lancerede Kommissionen et EU-værktøj til selvevaluering af mangfoldighed⁵⁷ for arbejdsgivere og organisationer i den offentlige og private sektor.

I november 2021 afholdt **EU's platform for mangfoldighedsskiltet** en virtuel rundbordsdiskussion med titlen "*Let's talk about racism – the EU anti-racism action plan and its impact*" for at øge bevidstheden om EU's arbejde med bekæmpelse af racisme og samarbejde med arbejdsgivere. Denne blev fulgt op af en workshop i maj 2023, "*How to build anti-racist and religiously inclusive organisations?*".

Integrering

Kommissionen har **integreret racismebekæmpelse i alle sine politikområder** og har også opfordret medlemsstaterne til at vurdere deres initiativer ud fra et racismebekæmpelsessynspunkt og indarbejde foranstaltninger til racismebekæmpelse i alle deres politikområder. Det betyder, at der skal tages hensyn til potentiel forudindtaget med hensyn til race – bevidst eller ubevidst – og diskriminationsmønstre i de regler, normer og processer, de anvender, og i deres holdninger og adfærd.

Strukturerne er afgørende for at sikre og støtte institutionaliseringen, sammenhængen og bæredygtigheden af Kommissionens arbejde med en politik mod racisme.

Kommissionens **taskforce om ligestilling**⁵⁸, der består af repræsentanter ("ligestillingskoordinatorer") for alle Kommissionens generaldirektorater og Tjenesten for EU's Opdræt Udadtil, spiller fortsat en central rolle med hensyn til at sikre, at målene i EU's handlingsplan mod racisme afspejles i alle EU's politikker. Taskeforcen gjorde det muligt konsekvent at integrere ligestillingsgrundlag, herunder racemæssig eller etnisk oprindelse, i Kommissionens politiske initiativer og interne foranstaltninger. Arbejdet med forskellige ligestillingsgrundlag som led i en fælles tilgang har også banet vejen for intersektionalitet, der skal gennemføres i politikudformning og lovgivning.

Eksempler på integration af racismebekæmpelse i EU's politikker omfatter:

Børns rettigheder - I EU's strategi for børns rettigheder, som blev vedtaget den 24. marts 2021⁵⁹, og Kommissionens henstilling om integrerede børnebeskyttelsessystemer⁶⁰, opfordres medlemsstaterne til at videreudvikle og styrke deres børnebeskyttelsessystemer og gøre dem mere integrerede og inklusive, så de tackler de meget forskelligartede behov for beskyttelse mod enhver form for vold, som børn måtte have. I henstillingen fremhæves det, at fremme af ligestilling og inklusion i vores samfund er et vigtigt redskab til at forebygge vold.

Transport – Kommissionen har oprettet et netværk af mangfoldighedsambassadører inden for transport til støtte for Kommissionens dagsorden for fremme af lighed og mangfoldighed inden for transport i overensstemmelse med målene i strategien for bæredygtig og intelligent mobilitet⁶¹. Netværket har til formål at øge bevidstheden om og stå i spidsen for foranstaltninger, initiativer eller tiltag, der fremmer lighed, mangfoldighed og inklusion inden for transport, både med hensyn til transportarbejdsstyrken og transportbrugerne⁶².

---

⁵⁷ [Vurdering af mangfoldighed og inklusion i din organisation.](#)

⁵⁸ [The Task Force on Equality of the European Commission.](#)

⁵⁹ [EU-strategien for børns rettigheder og den europæiske børnegaranti.](#)

⁶⁰ [Kommissionens henstilling om udvikling og styrkelse af integrerede børnebeskyttelsessystemer.](#)

⁶¹ [Mobility Strategy.](#)

⁶² [Ambassadors for diversity in transport.](#)

Kommissionen har udarbejdet en praktisk håndbog om integration af ligestillingsaspektet i mobilitet og transport⁶³ for at hjælpe personalet med at integrere ligestillingsaspektet i deres daglige arbejde og dermed opfylde deres forpligtelser til at fremme ligestilling og bekæmpe forskelsbehandling.

Forskning og innovation - I pagten for forskning og innovation i Europa fra 2021⁶⁴, som er en af de centrale søjler i det nye EFR⁶⁵, bekræftes det klart, at lige muligheder og inklusion er centrale værdier og principper, og det understreges, at det i en fælles indsats har prioritet at få afskaffet uligheder, herunder dem, der vedrører race eller etnisk oprindelse. I 2023 blev der i Rådets henstilling om en europæisk ramme for at tiltrække og fastholde forskning, innovation⁶⁶ og iværksættertalenter i Europa det europæiske charter for forskere⁶⁷, taget fat på uligheder ved at gøre "inddragelse af mangfoldighed" til et af de centrale principper. Det understreges, at det er vigtigt at anerkende og bekæmpe forskelsbehandling af alle årsager, herunder race eller etnisk oprindelse, og behovet for at anerkende og afbøde ubevidst forudindtagethed i ansættelses-, forfremmelses- og evalueringsprocesser fremhæves.

Tilvejebringelse af EU-midler

Forskellige EU-programmer indebærer muligheder for finansiering af projekter, som fremmer værdier som bekæmpelse af racisme og forskelsbehandling. Der er øremærkede midler til rådighed under EU's program for **borgere, ligestilling, rettigheder og værdier (CERV)**⁶⁸, som bl.a. har til formål at bekæmpe og forebygge forskelsbehandling, racisme, fremmedhad og intolerance over for migranter på alle niveauer i samfundet, herunder ved at opbygge tillid mellem enkeltpersoner, lokalsamfund og nationale myndigheder. I 2023 blev der indført en ny prioritet vedrørende migration, afkolonisering og multikulturelle europæiske samfund.

I perioden 2021-2027 er der **samhørighedspolitiske midler**⁶⁹ til rådighed til støtte for medlemsstaternes bestræbelser på at fremme social inklusion ved at fremme lige adgang til almindelige tjenester for marginaliserede grupper såsom romaer og personer med migrantbaggrund.

Den **Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU)** støtter infrastrukturudvikling, udstyr og adgang til almindelige tjenester inden for beskæftigelse, sundhedspleje, social omsorg, ikke-segregerede boliger og uddannelse. Disse investeringer bør også gavne marginaliserede grupper, herunder romaer og personer med migrantbaggrund, og der bør programsættes særlige foranstaltninger for at fremme deres adgang til den almindelige ikke-segregerede infrastruktur og de almindelige ikke-segregerede tjenester.

I 2021 offentliggjorde Kommissionen den ajourførte **Værktøjskasse om anvendelsen af EU-midler til integration af personer med migrantbaggrund** for perioden 2021-2027⁷⁰,

---

⁶³ [Handbook for equality mainstreaming.](#)

⁶⁴ [Pact for Research and Innovation in Europe.](#)

⁶⁵ [Et nyt EFR for forskning og innovation.](#)

⁶⁶ [Rådets henstilling om en europæisk ramme for at tiltrække og fastholde forsknings-, innovations- og iværksættertalenter i Europa.](#)

⁶⁷ [European Charter for Researchers.](#)

⁶⁸ [Programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier.](#)

⁶⁹ Navnlig [Den Europæiske Fond for Regionaludvikling \(EFRU\)](#) og [Den Europæiske Socialfond Plus \(ESF+\)](#).

⁷⁰ [Værktøjskasse om anvendelsen af EU-midler til integration af personer med migrantbaggrund.](#)

som har til formål at fremme en supplerende anvendelse af EU-midler, navnlig EFRU, ESF+ og Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden (AMIF).

Genopretnings- og resiliensfaciliteten (RRF)⁷¹ støtter reformer og investeringer med henblik på at forbedre lige muligheder og inklusion af personer med forskellig etnisk baggrund. Genopretnings- og resiliensfaciliteten hjælper f.eks. medlemsstaterne med at bekæmpe intolerance og forskelsbehandling ved at investere i den personlige udvikling af unge fra minoritetsgrupper, f.eks. romaer i Bulgarien og Grækenland, skabe uddannelses- og dagtilbudsfaciliteter i samfund med en stor romabefolkning og fremme adgangen til erhvervsuddannelse og forældrenes integration på arbejdsmarkedet (f.eks. i Rumænien og Slovakiet).

Der ydes også via **Horisont Europa**⁷², EU's finansieringsprogram for forskning og innovation, finansiering til initiativer til bekæmpelse af racisme, forskelsbehandling og fremmedhad gennem støtte til forskning og projekter, der fremmer inklusion, tolerance og demokratiske værdier, eller som behandler racisme som et spørgsmål om civil sikkerhed. Dette omfatter finansiering under den tematiske klynge "Kultur, kreativitet og inklusivt samfund" for at styrke racemæssig, etnisk og religiøs ligestilling samt under klyngen "Det digitale område, industri og rummet", som navnlig behandler forudindtagethed med hensyn til køn, race og andet i kunstig intelligens. Klyngen "Civil sikkerhed for samfundet" finansierer f.eks. forskning i bekæmpelse af ekstremisters misbrug af onlinespilkultur og bekæmpelse af hadefulde tale.

Den første ramme nogensinde for inklusionsforanstaltninger inden for Erasmus+-programmet⁷³ og Det Europæiske Solidaritetskors⁷⁴ blev indført i 2021 sammen med en inklusions- og mangfoldighedsstrategi for at lette adgangen for personer med færre muligheder. Ud over projekter inden for uddannelse og ungdom fremmer **idrætsaktiviteter under Erasmus+-programmet** social inklusion og lighed i og gennem sport. Ikke desto mindre er der stadig problemer med racisme og hadefulde tale inden for sport fra elite til græsrodsniveau. Derfor medfinansierer Kommissionen sammen med Europarådet et projekt om bekæmpelse af hadefulde tale inden for sport.

Projekter, der går ud på at bekæmpe racisme og forskelsbehandling, er også berettiget til støtte under **programmet "Et Kreativt Europa"**⁷⁵, under prioriteten "inklusion", som har til formål at styrke samfundet og forbedre den sociale inklusion i og gennem kultur for personer, der tilhører mindretal, og socialt marginaliserede grupper.

Instrumentet for teknisk støtte (TSI)⁷⁶ bekæmper racisme og forskelsbehandling ved at støtte sårbare grupper og styrke de offentlige forvaltningers kapacitet til at håndtere ligestillingsproblemer. Via instrumentet finansieres f.eks. projekter i Estland, Portugal og Malta med fokus på støtte til ofre med det formål at gennemføre foranstaltninger, der sikrer bedre beskyttelse af ofre for forbrydelser.

---

⁷¹ Genopretnings- og resiliensfaciliteten.

⁷² Horisont Europa – EU's program til finansiering af forskning og innovation.

⁷³ Home – Erasmus+.

⁷⁴ Det Europæiske Solidaritetskors.

⁷⁵ Creative Europe – Culture and Creativity.

⁷⁶ Instrumentet for teknisk støtte (TSI).

Fra 2024 vil TSI yderligere støtte ligestillingsorganer i Belgien, Portugal og Finland med henblik på at udvikle, føre tilsyn med og udbrede løsninger med kunstig intelligens (AI) og vurdere AI's indvirkning på ligestillingsspørgsmål i overensstemmelse med gennemførelsen af EU's AI-forordning.

Bekæmpelse af racisme og forskelsbehandling i de eksterne politikker

Racisme er et globalt problem, og det er vigtigt, at tiltag til at forebygge og bekæmpe racisme både i og uden for EU er sammenhængende og gensidigt styrker hinanden. For at sikre en sammenhængende tilgang til racismebekæmpelse og stærke internationale alliancer arbejder Kommissionen tæt sammen med relevante internationale organisationer såsom OHCHR, ECRI og OECD⁷⁷. Den **internationale konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination (ICERD)** er fortsat grundlaget for EU's indsats for at forebygge, bekæmpe og udrydde racisme på globalt, regionalt og nationalt plan. I multilaterale fora samt i politiske dialoger og menneskerettighedsdialoger med partnerlande slår EU fortsat til lyd for universel ratifikation af ICERD og fuld og effektiv gennemførelse heraf.

Bekæmpelse af alle former for forskelsbehandling på et hvilket som helst grundlag, herunder bekæmpelse af racisme, er en central prioritet i EU's menneskerettighedspolitik i EU's optræden udadtil som afspejlet i **EU's handlingsplan vedrørende menneskerettigheder og demokrati**⁷⁸. I september 2022 afholdt Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) og Kommissionens tjenestegrene et onlinearrangement med kolleger i multilaterale delegationer⁷⁹ for at drøfte de vigtigste udfordringer og **muligheder for en mere effektiv og synlig EU-tilgang til bekæmpelse af racisme** samt at styrke samarbejdet med Kommissionen for at sikre, at bekæmpelse af racisme kan håndteres effektivt i multilaterale fora.

Instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde (NDICI)⁸⁰ støtter aktiviteter til forebyggelse eller bekæmpelse af alle former for racisme gennem programmer inden for de brede områder menneskerettigheder, ligestilling og ikkeforskelsbehandling, god regeringsførelse og retfærdighed. I mange lande indgår forebyggelse og bekæmpelse af racisme også i menneskerettighedsdialoger og overvåges regelmæssigt. Der er NDICI-midler til rådighed på regionalt og globalt plan, som også har til formål at styrke civilsamfundets kapacitet til at sætte ind over for racisme. I 2023 tildelte

---

⁷⁷ Gennem sit regionale kontor for Europa bistod FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder (OHCHR) Kommissionen med udarbejdelsen af fælles vejledende principper for nationale handlingsplaner.

Europarådets Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance (ECRI) har været en af de vigtigste samtalepartnere for EU's koordinator for bekæmpelse af racisme. Som medlem af undergruppen om den nationale gennemførelse af EU's handlingsplan mod racisme har ECRI bidraget til udviklingen af de politiske værktøjer, som undergruppen har udarbejdet.

Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) er et aktivt medlem af undergruppen og udvikler indikatorer, der skal bidrage til at overvåge strukturel racisme inden for uddannelse, beskæftigelse, boliger og retshåndhævelse. Projektet er et af flere projekter mod racisme, der finansieres af programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier (CERV).

EU's antiracismekoordinator har arbejdet med forskellige menneskerettighedsmekanismer og deltaget i FN-initiativer som f.eks. FN's mellemstatslige arbejdsgruppe om effektiv gennemførelse af Durbanerklæringen og -handlingsprogrammet (arbejdsgruppen), det igangværende arbejde i forbindelse med Det internationale årti for mennesker af afrikansk afstamning og Dagsordenen for transformative forandringer.

⁷⁸ [EU-handlingsplan om menneskerettigheder og demokrati](#).

⁷⁹ EEAS Strasbourg, Paris, Wien, Genève og New York.

⁸⁰ [Et globalt Europa: Instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde](#).

Kommissionen midler til globale projekter til bekæmpelse af forskelsbehandling og forskellige former for racisme, herunder 5,5 mio. EUR til støtte for religions- og trosfrihed i hele verden.

3.3 Positiv særbehandling fra EU's side – lytte og handle

Inkluderende demokratier

Civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere bør bidrage effektivt til den offentlige politiske beslutningsproces, hvilket forudsætter den nødvendige infrastruktur, kapacitet og ressourcer, i overensstemmelse med principperne om tilgængelighed, gennemsigtighed og inklusion. I **henstillingen om borgernes engagement⁸¹, som blev vedtaget som led i pakken om forsvar af demokratiet, opfordrede Kommissionen medlemsstaterne til at fremme civilsamfundets effektive deltagelse** i alle faser fra udformning til gennemførelse for at udvikle, støtte og gennemføre deres effektive og meningsfulde deltagelse, herunder ved at afsætte specifikke midler. Henstillingen om borgernes engagement er særlig relevant for samarbejdet med civilsamfundsorganisationer, der bekæmper racisme.

Nye strukturer til at sikre større lydhørhed og tage ved lære af erfaringerne: en permanent ramme for udveksling

I 2021 udnævnte Kommissionen sin første **koordinator for bekæmpelse af racisme⁸²** til at sikre den overordnede overvågning og gennemførelse af handlingsplanen, lette integrationen af foranstaltninger mod racisme og fungere som det vigtigste kontaktpunkt for Kommissionens politik mod racisme. Koordinatoren arbejder tæt sammen med koordinatoren for bekæmpelse af antimuslimsk had, koordinatoren for bekæmpelse af antisemitisme og fremme af jødisk liv og teamet, der koordinerer romaernes ligestilling, inklusion og deltagelse. Udnævnelsen af koordinatoren for bekæmpelse af racisme forbedrede samarbejdet med civilsamfundsorganisationer og lokalsamfundsbaseede organisationer.

For at samarbejde og lære af personer, som udsættes for racisme og racediskrimination, og for i højere grad at inddrage civilsamfundsorganisationerne, som arbejder med og repræsenterer personer med en racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund, oprettede Kommissionen i juni 2021 **det permanente civilsamfundsforum mod racisme⁸³**. Forummet er blevet hørt om de fælles vejledende principper for nationale handlingsplaner mod racisme samt om overvågningstjeklisten og rapporteringsværktøjet.

Som det blev bebudet i handlingsplanen, **afholdt Kommissionen et europæisk topmøde mod racisme** i 2021 med tæt inddragelse af civilsamfundet og ligestillingsorganer. I 2022 afholdt Kommissionen i samarbejde med Europa-Parlamentets tværpolitiske gruppe om bekæmpelse af racisme og mangfoldighed og med Europarådets Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance det andet europæiske topmøde om bekæmpelse af racisme. Topmødet markerede den internationale dag for afskaffelse af racediskrimination og fokuserede på udarbejdelse og vedtagelse af nationale handlingsplaner mod racisme og

---

⁸¹ Kommissionens henstilling om fremme af inddragelse og effektiv deltagelse af borgere og civilsamfundsorganisationer.

⁸² Kommissionens koordinator for bekæmpelse af racisme.

⁸³ Medlemmer af det permanente civilsamfundsforum mod racisme.

racediskrimination og den vigtige rolle, som unge, især unge fra racemæssige og etniske mindretal, spiller i bekæmpelsen af racisme og forskelsbehandling.

Under den offentlige høring hilste civilsamfundets interessenter oprettelsen af det permanente forum velkommen, men de mente også, at der var behov for yderligere tiltag for at sikre, at civilsamfundets råderum er sikkert og inklusivt for alle samfundsgrupper og mindretal.

Koordinatoren for bekæmpelse af racisme **arbejder tæt sammen med civilsamfundsorganisationer og med medlemsstaterne ved at støtte** vedtagelsen af nationale handlingsplaner mod racisme. Koordinatoren **samarbejder også med institutioner og andre interessenter**, herunder Europa-Parlamentet, ligestillingsorganer, den akademiske verden og internationale organisationer, for at forbedre de politiske reaktioner.

4. EU's egne menneskelige ressourcer

Det understreges i handlingsplanen, at Kommissionen som arbejdsgiver er fast besluttet på at gå foran med et godt eksempel og sikre, at arbejdsstyrken er repræsentativ for mangfoldigheden i Europas befolkning. Den har også forpligtet sig til en inkluderende arbejdskultur, hvor alle kan trives og nå deres fulde potentiale, uanset baggrund eller personlige karakteristika. I 2020 oprettede Kommissionen **Kontoret for Mangfoldighed og Inklusion**⁸⁴ under **Generaldirektoratet for Menneskelige Ressourcer og Sikkerhed, som skal føre tilsyn med udviklingen og gennemførelsen af relevante initiativer**. Dette startede med en omfattende undersøgelse om mangfoldigheden og inklusionen blandt personalet, der blev gennemført i marts 2021⁸⁵. Resultaterne af undersøgelsen blev anvendt som grundlag for Kommissionens nye strategi for menneskelige ressourcer, der blev vedtaget i 2022, og som et evidensgrundlag for udarbejdelsen af en ajourført handlingsplan for mangfoldighed og inklusion 2023-2024⁸⁶.

Kommissionen er nået langt med gennemførelsen af handlingsplanen, som fokuserer på tværgående foranstaltninger til støtte for ledere, et struktureret lærings- og udviklingsprogram, oplysningsaktiviteter, kommunikation og forbedret dataindsamling og benchmarking. Handlingsplanen indeholder desuden målrettede foranstaltninger til støtte for specifikke personalegrupper. Kontoret for Mangfoldighed og Inklusion arrangerer f.eks. interne personalearrangementer eller oplysningsaktiviteter for at markere den internationale dag for afskaffelse af racediskrimination med fokus på medarbejdernes erfaringer med racisme på arbejdspladsen. Det har også arbejdet tæt sammen med **Diversité Europe, en EU-personaleforening**, der blev oprettet i 2021, og som repræsenterer interesser og bekymringer hos personale, der tilhører en racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund.

Kommissionen har også fremmet mangfoldigheden i sit **Blue Book-praktikprogram**: Den offentliggjorde på sit websted en mangfoldigheds- og inklusionsstrategi⁸⁷ for praktikforløbet i september 2022, som fokuserede på både opsøgende arbejde og en gennemgang af udvælgelseskriterierne for at gøre programmet relevant for flere og mere tilgængeligt for underrepræsenterede grupper.

I 2023 fornyede Kommissionen også sin **politik for bekæmpelse af chikane og oprettede en ny funktion (ledende fortrolig rådgiver)**, der skal føre tilsyn med gennemførelsen og videreudviklingen af denne politik i Kommissionen. I den fornyede politik anerkendes det, at forskelsbehandling kan vise sig i form af chikane.

For at tiltrække en mere forskelligartet talentpulje til EU's offentlige tjenester iværksatte Det Europæiske Personaleudvælgelseskontor (EPSO) i 2020 en indkaldelse af forslag til samarbejde til alle EU's mangfoldighedsorganisationer og opfordrede dem til at blive indskrevet i en database over partnerorganisationer, som personaleudvælgelseskontoret holder ajour. EPSO foretog to undersøgelser om ligestilling og mangfoldighed for at indsamle data om mangfoldighed i dens pulje af ansøgere og vedtog i maj 2022 en **handlingsplan for ligestilling og mangfoldighed** for at nå ud til en bredere og mere

---

⁸⁴ [Medarbejderne i centrum – mangfoldighed og inklusion.](#)

⁸⁵ [EPSO's pilotundersøgelse om mangfoldighed – de vigtigste resultater \(2022\).](#)

⁸⁶ [Diversity and inclusion in the workplace.](#)

⁸⁷ [Diversity and Inclusion strategy – European Commission's Blue Book traineeships scheme.](#)

forskelligartet pulje af ansøgere. Sideløbende hermed kontaktede EPSO organisationer, der repræsenterer personer med racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund, for at kortlægge og afhjælpe eventuelle faktorer, der forhindrer dem i at søge en karriere i EU⁸⁸.

---

⁸⁸ Identifying potential blocking factors to EU careers.

5. Konklusion

Interessenter udtrykte **stor tilfredshed med vedtagelsen af EU's første handlingsplan mod racisme**, som anses for at have ført til vedtagelsen af nationale handlingsplaner mod racisme og fremmet debatten om bekæmpelse af racisme i alle dens former, herunder dens strukturelle dimension.

Handlingsplanen har tilskyndet medlemsstaterne til at udvikle og gennemføre deres nationale handlingsplaner mod racisme. Et godt samarbejde med og mellem medlemsstaterne med støtte fra Kommissionen har gjort det lettere at få vedtaget fælles metoder gennem fælles politiske værktøjer, udveksling af lovende praksis og gensidig læring.

Når medlemsstaterne vedtager og gennemfører nationale handlingsplaner, opfordres de til at fremme en meningsfuld deltagelse af berørte samfund, til at anerkende og bekæmpe strukturel racisme, til at anlægge et **intersektionelt perspektiv** og til at **afsætte tilstrækkelige midler** til bekæmpelsen af racisme på nationalt, regionalt og lokalt plan.

Siden handlingsplanen blev vedtaget, har flere kriser ført til øget racisme, fremmedhad og had mod forskellige grupper. De til rådighed værende data, som stadig er begrænsede, viser, at individuel og strukturel racisme stadig er udbredt i dag. Interessenterne bekræftede, at situationen for personer, der udsættes for racisme, ikke er blevet bedre. For at fremme et samfund uden racisme, forskelsbehandling og ulighed bliver Kommissionen sammen med medlemsstaterne og andre relevante interessenter nødt til at gøre en større indsats for at bekæmpe alle former for racisme.

Indsamling af pålidelige og sammenlignelige data om ligestilling, herunder indikatorer for race og etnisk oprindelse, er nøglen til at kaste lys over racistiske og diskriminerende mønstre og strukturer. Det er derfor vigtigt, at medlemsstaterne **forbedrer indsamlingen af ligestillingsdata på alle territoriale niveauer yderligere og indtrængende opfordrer alle interessenter til at samarbejde om at indsamle data med henblik på at sikre ligestilling og bekæmpe forskelsbehandling**, idet det understreges, at der er indført sikkerhedsforanstaltninger ved indsamling af følsomme oplysninger, og at sådanne oplysninger udelukkende indsamles med henblik på at forbedre situationen for personer, der lider under racemæssig og etnisk forskelsbehandling.

Kommissionen vil fortsat samarbejde med Cefop, FRA og Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning (Frontex) om at udvikle og tilbyde uddannelse til retshåndhævelsespersonale om ubevidst forudindtagethed og vil arbejde tæt sammen med medlemsstaterne om at **støtte nationale bestræbelser på at sikre et retfærdigt politiarbejde uden forskelsbehandling**.

De fremskridt, der hidtil er gjort, tjener som et grundlag, som EU og dets medlemsstater skal bygge på for fuldt ud at gennemføre handlingsplanen. Det er bydende nødvendigt at bevare momentum og fortsat styrke de politikker, praksisser og initiativer, der har vist sig at være effektive, samtidig med at de konstaterede mangler afhjælpes.

Bekæmpelse af racisme kræver vilje og vedholdenhed. Fremskridt opnås ved at **integre foranstaltninger mod racisme** i forskellige politikker og ved at skabe særlige strukturer og mekanismer til bekæmpelse af racisme. I handlingsplanen mod racisme lægges vægt på **samarbejdet mellem Kommissionen og alle interessenter**. Den regelmæssige dialog med civilsamfundet har vist sig at være et **vigtigt partnerskab**. Gennem dette meningsfulde samarbejde har civilsamfundsorganisationer, der står i spidsen for bekæmpelsen af racisme, givet Kommissionen en uvurderlig indsigt.

Som det fremgår af de politiske retningslinjer for den nye mandatperiode 2024-2029 er **Kommissionen fortsat fast besluttet på at fremme et samfund uden racisme, forskelsbehandling og ulighed** og på at bistå de nationale bestræbelser på at opnå en Union med lige muligheder for alle, ved at udvikle en strategi til bekæmpelse af racisme.